

Sygn. akt VII U 138/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 maja 2014 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Agnieszka Stachurska

Protokolant: Marcin Kamionowski

po rozpoznaniu w dniu 21 maja 2014 r. w Warszawie

sprawy U. Ł.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

o podleganie ubezpieczeniom społecznym

z udziałem D. T. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą (...) T. D. w J.

na skutek odwołania U. Ł.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

z dnia 4 grudnia 2013 r. znak: UBS/(...)

oraz sprawy D. T. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą (...) T. D. w J.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

o podleganie ubezpieczeniom społecznym

z udziałem U. Ł.

na skutek odwołania D. T. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą (...) T. D. w J.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

z dnia 4 grudnia 2013 r. znak: UBS/(...)

1. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że stwierdza, iż U. Ł. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu od 1 marca 2013 roku w związku z zatrudnieniem u D. T. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą (...) T. D. w J. na podstawie umowy o pracę;

2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. na rzecz D. T. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą (...) T. D. w J. kwotę 60 (sześćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

UZASADNIENIE

U. Ł. w dniu 18 grudnia 2013r. złożyła do Sądu Okręgowego Warszawa – Praga w Warszawie za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział

w W., odwołanie od decyzji z dnia 4 grudnia 2013r., znak: UBS/(...), stwierdzającej, iż od dnia 1 marca 2013r. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu jako pracownik u płatnika składek (...) D. T..

W uzasadnieniu odwołania odwołująca podniosła, że nie zgadza się z zarzutami przedstawionymi w decyzji, które są absurdalne oraz oparte na domysłach i przypuszczeniach. Ponadto wskazała, że nie odpowiedziała na skierowane do niej pismo z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 2 lipca 2013r., ponieważ nie miała możliwości zapoznania się z jego treścią. Rodzina uznała, że z jego powodu mogłaby doznać szoku po porodzie. List dotarł więc do niej 6 lipca 2013r., a teściowa H. Ł. w dniu 8 lipca 2013r. rozmawiała z pracownicą ZUS, która oświadczyła, że sporządzi notatkę służbową z tej rozmowy i nie będzie potrzeby udzielania odpowiedzi (odwołanie z dnia 17 grudnia 2013r. - k. 2 a/s).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. w odpowiedzi na odwołanie, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., wniósł o jego oddalenie

z uwagi na fakt, iż zaskarżona decyzja została wydana na podstawie art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 8 ust. 1, art. 11 ust. 1, art. 12 ust. 1, art. 13 pkt 1 oraz art. 68 ust. 1 pkt 1 lit. c ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych i jest prawnie oraz faktycznie uzasadniona.

W uzasadnieniu odpowiedzi na odwołanie organ rentowy podniósł, że U. Ł. została zgłoszona do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych od dnia 1 marca 2013r. przez płatnika składek (...) D. T. z tytułu umowy o pracę w wymiarze pełnego etatu, na podstawie której została zatrudniona w charakterze pracownika biurowego z wynagrodzeniem wynoszącym 1.600,00 zł brutto. Do obowiązków odwołującej należało czuwanie nad realizacją kontraktów, analiza korespondencji przychodzącej do firmy, przygotowywanie dokumentacji podwykonawczej do realizowanych kontraktów oraz obsługa biura. Jej praca była nadzorowana przez płatnika osobiście. W trakcie kontroli doraźnej przeprowadzonej u płatnika przez organ rentowy okazało się, że czynności, które miała wykonywać odwołująca nie zostały potwierdzone żadnymi dokumentami, a jedyną osobą, która poświadczyła fakt zatrudnienia U. Ł., była konkubina D. T.. Dodatkowo organ rentowy zauważył, że odwołująca przedstawiła zaświadczenie o braku przeciwwskazań zdrowotnych do pracy na stanowisku pracownika biurowego, podczas kiedy w tym czasie, według listy obecności, przebywała na zwolnieniu lekarskim. W związku z tym organ rentowy stwierdził, że umowa o pracę z dnia 1 marca 2013r. była fikcyjna, zawarta dla pozorów w rozumieniu art. 83 k.c. w związku z art. 300 k.p. oraz naruszająca zasady współżycia społecznego zgodnie z art. 58 § 2 k.c. (odpowiedź na odwołanie z dnia 23 stycznia 2014r. - k. 3 - 5 a/s).

W dniu 3 stycznia 2014r. do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wpłynęło odwołanie D. T. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą W. D. T. w J. od decyzji z dnia 4 grudnia 2013r., znak: UBS/(...) – tej samej, od której odwołała się U. Ł..

W odwołaniu D. T. nie zgodził się z uzasadnieniem decyzji organu rentowego. Wskazał, że organ rentowy nie przeanalizował dokładnie dokumentów i nie zauważył, iż biorąc pod uwagę umowy zawierane z pracownikami, widać rozwój firmy (...). Zatrudnienie pracowników na stanowiskach innych niż biurowe pozwoliło odwołującemu na wykonywanie pracy wcześniej powierzonej U. Ł.. Fakt, iż odwołująca zaszła w ciążę, nie świadczy, by nie nadawała się do jakiegokolwiek pracy i by trzeba było uznać ją za „trędowną”. Ponadto, ZUS w trakcie prowadzonej kontroli nie żądał powołania większej liczby świadków, którzy mogliby zaświadczyć, że U. Ł. wykonywała pracę, a potem w wydanej decyzji oparł się na domysłach, a nie na konkretnych dowodach (odwołanie z dnia 3 stycznia 2014r. – k. 2 – 3 a/s o sygn. VIIU 159/14).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wniósł o oddalenie odwołania D. T. na podstawie art. art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. i wskazał, że w całości podtrzymuje argumentację zawartą w odpowiedzi na odwołanie złożonej w sprawie z odwołania U. Ł. (odpowiedź na odwołanie z 28 stycznia 2014r. – k. 4 – 5 a/s o sygn. VIIU 159/14).

Na podstawie art. 219 k.p.c. Sąd połączył sprawy z odwołania U. Ł. i D. T. celem łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia (zarządzenie z 18 lutego 2014r. – k. 14 a/s o sygn. VIIU 159/14).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

U. Ł. w dniu 27 kwietnia 2007r. ukończyła Technikum Nr (...)w O. w zawodzie technik ochrony środowiska, a w dniu 25 czerwca 2010r. Szkołę Policealną (...) w W. na kierunku Specjalista Finansów i Rachunkowości (świadcstwo ukończenia technikum - teczka akt kontroli doraźnej, k. 13 – 15, świadectwo ukończenia szkoły policealnej - teczka akt kontroli doraźnej, k. 17). W okresie od 12 lipca 2010r. do 11 października 2012r. była zatrudniona u G. Ż. w Kwaciarni (...) w W.. Stosunek pracy zakończył się w wyniku upływu okresu, na który umowa została zawarta i odwołująca poszukiwała kolejnego zatrudnienia. W tym czasie była już w ciąży (świadcstwo pracy z 11 października 2012r. - teczka akt kontroli doraźnej, k. 19 – 21, zeznania U. Ł. – k. 84 – 85 a/s).

D. T. od 3 stycznia 2012r. prowadzi działalność gospodarczą pod nazwą W. D. w J. i zajmuje się głównie wykonywaniem robót budowlanych wykończeniowych (wpis do (...) teczka akt kontroli doraźnej, k. 9). W ramach prowadzonej działalności zatrudnia pracowników i współpracuje z wieloma podwykonawcami. W 2013r., z uwagi na rozwój firmy i dużą ilość obowiązków koniecznych do wykonania na budowach, poszukiwał pracownika na stanowisko biurowe, a także pracowników budowlanych. W tym celu dał ogłoszenia do prasy, m.in. do Gazety (...) i (...), a ponadto o prowadzonych poszukiwaniach informował znajomych oraz współpracowników. U. Ł. wśród znajomych usłyszała, że D. T. chce zatrudnić pracownika i skontaktowała się z nim telefonicznie. Została zaproszona na rozmowę kwalifikacyjną. D. T., któremu zależało na znalezieniu osoby znającej komputer i sprzęt biurowy, postanowił zatrudnić odwołującą. Wcześniej sprawdził, z jakiego domu pochodzi i kim jest (zeznania świadka A. H. - k. 66 - 67 a/s, zeznania D. T. - k. 85 - 87 a/s, zeznania U. Ł. – k. 84 – 85 a/s, podatkowa księga przychodów i rozchodów - teczka akt kontroli doraźnej, k. 49 - 84).

W dniu 1 marca 2013r. strony zawarły umowę o pracę na czas nieokreślony, taką jaką D. T. zawiera ze wszystkimi pracownikami. Na jej podstawie U. Ł. została zatrudniona w pełnym wymiarze czasu pracy, na stanowisku pracownika biurowego, z wynagrodzeniem 1.600,00 zł brutto miesięcznie (umowa o pracę - teczka akt kontroli doraźnej, k. 31, lista płac – teczka akt kontroli doraźnej, k. 43 - 47). W dacie zawierania umowy o pracę pracodawca nie wiedział, że odwołująca jest w ciąży (zeznania D. T. - k. 85 - 87 a/s).

W pierwszym dniu pracy U. Ł. wypełniła kwestionariusz osobowy oraz przeszła instruktaż ogólny udzielony przez specjalistę ds. bhp oraz instruktaż stanowiskowy, który przeprowadził D. T.. Pracodawca w tej dacie dokonał zgłoszenia jej do ubezpieczeń społecznych (kwestionariusz osobowy - teczka akt kontroli doraźnej, k. 23, karta szkolenia wstępnego w dziedzinie bhp – teczka akt kontroli doraźnej, k. 25 – 27, ZUS ZUA - teczka akt kontroli doraźnej, k. 11 - 12).

Miejsce pracy odwołującej znajdowało się przy ulicy (...) w J., w tym samym miejscu, w którym mieszka D. T.. Praca była wykonywana od poniedziałku do piątku w godzinach ustalonych przez pracodawcę, tj. od 8.00 do 16.00 (zeznania świadka A. H. - k. 66 - 67 a/s, zeznania D. T. - k. 85 - 87 a/s, zeznania U. Ł. – k. 84 – 85 a/s).

Do zakresu obowiązków U. Ł. należało w szczególności przygotowywanie dokumentów do przetargów, atestów higienicznych, budowlanych, deklaracji zgodności oraz charakterystyk produktów, a także przyjmowanie i sprawdzanie faktur. Dodatkowo odwołująca miała prowadzić korespondencję mailową, faksową i telefoniczną firmy i być w bieżącym kontakcie z podwykonawcami (zeznania świadka A. H. - k. 66 - 67 a/s, zeznanie świadka M. K. - k. 67 - 68 a/s, zeznania świadka P. W. - k.83 a/s, zeznania świadka S. K. - k. 83 - 84 a/s, zeznania D. T. - k. 85 - 87 a/s, zeznania U. Ł. – k. 84 – 85 a/s).

W początkowym okresie zatrudnienia pracodawca uczył odwołującą i pilnował. Później nadzorował jej pracę, ale odwołująca była już bardziej samodzielna. Zdarzało się, że zamawiała materiały, o które prosili współpracownicy (zeznania świadka S. K. - k. 83 - 84 a/s, zeznania D. T. - k. 85 - 87 a/s, zeznania U. Ł. - k. 84 - 85 a/s).

Wynagrodzenie za pracę było wypłacane odwołującej przez pracodawcę gotówką. Odwołująca podpisywała listy płac. Ponadto potwierdzała swoją obecność w pracy składając podpisy na listach obecności (zeznania D. T. - k. 85 - 87 a/s, zeznania U. Ł. - k. 84 - 85 a/s, listy obecności - teczka akt kontroli doraźnej, k. 33 - 41, listy płac - teczka akt kontroli doraźnej, k. 43 - 47).

W okresach od 8 kwietnia do 19 kwietnia 2013r. oraz od 29 kwietnia do 19 maja 2014r. odwołująca była niezdolna do pracy i za ten czas D. T. wypłacił jej wynagrodzenie chorobowe (zaświadczenie płatnika składek - teczka akt kontroli doraźnej, k. 5 - 8). W dniu 30 kwietnia 2013r. wykonała badania lekarskie i lekarz potwierdził jej zdolność do wykonywania pracy na stanowisku pracownika biurowego (zaświadczenie lekarskie z 30 kwietnia 2003r.- teczka akt kontroli doraźnej, k. 29).

W związku z niezdolnością do pracy odwołującej trwającą od 29 maja 2013r. D. T. skierował do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych zaświadczenie lekarskie wraz z zaświadczeniem płatnika składek (zaświadczenie lekarskie wraz z zaświadczeniem płatnika składek - teczka akt kontroli doraźnej, k. 5 - 8). Zakład Ubezpieczeń Społecznych jako organ uprawniony do kontroli i weryfikacji podstawy wymiaru składek i prawidłowości zgłoszenia do systemu ubezpieczeń społecznych, wszczął w tym zakresie postępowanie wyjaśniające (zawiadomienie o zamiarze wszczęcia kontroli - teczka akt kontroli doraźnej, k. 1, zaświadczenia lekarskie - k. 34 - 37 a/s).

Odwołująca w dniu (...) urodziła dziecko. D. T. na początku lipca 2013r. zatrudnił pracownika i w sierpniu 2013r. kilku kolejnych (protokół przesłuchania D. T. - teczka akt kontroli doraźnej, k. 85 - 88). Na miejsce odwołującej przebywającej na zwolnieniu lekarskim, a potem na urlopie macierzyńskim, nikt nie został zatrudniony. D. T. przejął jej obowiązki dzięki temu, że do wykonywania innych prac zatrudnił pracowników. To pozwoliło mu na częstsze bywanie w biurze i wykonywanie czynności, którymi wcześniej zajmowała się U. Ł.. Pomagała mu w tym konkubina A. H. (zeznania świadka A. H. - k. 66 - 67 a/s, zeznania D. T. - k. 85 - 87 a/s).

W wyniku postępowania kontrolnego przeprowadzonego przez ZUS zostało ustalone, że raporty rozliczeniowe znajdujące się w bazie danych Zakładu Ubezpieczeń Społecznych nie potwierdzają wypłat wynagrodzenia U. Ł. zgodnie z przedłożonymi wyjaśnieniami. Poza aktami osobowymi pracownika nie uzyskano dowodów na świadczenie pracy, a jedyną osobą mogącą potwierdzić fakt świadczenia pracy przez odwołującą była konkubina właściciela firmy (relacja z prowadzonego postępowania k.43-47 a/r).

W oparciu o powyższe ustalenia, organ rentowy w dniu 4 grudnia 2013r., wydał decyzję nr (...), w której stwierdził, że U. Ł. jako pracownik u płatnika składek (...) D. T. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu od 1 marca 2013r. (decyzja - k. 63 - 68 a/r).

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie akt rentowych oraz materiału dowodowego zgromadzonego w toku postępowania, między innymi w oparciu o dokumenty oraz zeznania złożone przez D. T., U. Ł. i świadków A. H., M. K., P. W. oraz S. K..

Powołane przez Sąd dowody z dokumentów, w zakresie w jakim Sąd oparł na nich swoje ustalenia, były wiarygodne, korespondowały ze sobą oraz z osobowymi źródłami dowodowymi i tworzyły spójny stan faktyczny. Co istotne, strony, w tym organ rentowy, nie kwestionowały ich autentyczności i zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy, a zatem okoliczności wynikające z tych dokumentów, należało uznać za mające walor dowodowy i ustalić na ich podstawie stan faktyczny.

Jednocześnie Sąd Okręgowy dał wiarę zeznaniom wszystkich przesłuchanych świadków. Zdaniem Sądu złożone zeznania były logiczne, spójne i wzajemnie się uzupełniały. Potwierdziły one wersję przedstawioną przez D. T. i U. Ł., przynajmniej w części dotyczącej tych okoliczności, które były świadkom znane. A. H., P. W. i S. K. potwierdzili

fakt wykonywania pracy przez odwołującą w firmie (...) oraz podali zakres obowiązków, jaki był im znany. M. K. zeznawał na okoliczność współpracy z firmą (...), dodatkowo podkreślił, że wielokrotnie widywał w siedzibie firmy (...), która na jego prośbę przygotowywała niezbędną dokumentację do przetargów oraz zajmowała się przyjmowaniem i sprawdzaniem faktur. Zdaniem Sądu Okręgowego nie było podstaw, by zeznaniom wskazanych świadków oraz stron odmówić wiarygodności. Uzupełniały się one wzajemnie i nie zachodziły między nimi sprzeczności, a okoliczność, iż A. H. jest konkubiną D. T., zaś świadkowie z nim współpracują, sama w sobie nie daje podstawy do kwestionowania treści złożonych zeznań. Podstawy do odmowy uznania zeznań świadków za wiarygodne nie stanowiła też okoliczność, iż w miejscu pracy odwołującej bywali oni tylko kilka czy kilkanaście razy. Ich wiedza na temat okoliczności istotnych w rozpoznawanej sprawie, choć zdobywana przy okazji krótkich wizyt w biurze firmy (...), miała istotne znaczenie w sprawie, choćby z tego powodu, że poza U. Ł. nikt inny nie spędzał w biurze ośmiu godzin dziennie. D. T. swoje obowiązki wykonywał poza biurem, zresztą po to zatrudnił odwołującą, by sam mógł bywać na budowach. Z kolei A. H. bywała tam tylko wtedy, gdy realizowała swoje obowiązki. Nie było to jednak codziennie, zatem osobą, która bywała w biurze stale, była jedynie odwołująca. W tej sytuacji osobami, które mogły potwierdzić wykonywanie przez nią pracy, byli współpracownicy czy podwykonawcy D. T., których zeznania były wiarygodne i na ich podstawie Sąd dokonał ustaleń faktycznych w sprawie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie U. Ł. od decyzji organu rentowego z dnia 4 grudnia 2013r. jest uzasadnione.

Jedyną kwestią sporną w niniejszym postępowaniu było to, czy U. Ł. od dnia 1 marca 2013 roku podlegała obowiązkowemu ubezpieczeniu społecznemu z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę u D. T., prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą (...) w J.. Aby tę kwestię rozstrzygnąć, należało dokonać szczegółowej wykładni przepisów ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2013r. poz. 1442; zm.) Art. 6 ust. 1 pkt 1 tejże ustawy stanowi, że obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają, z zastrzeżeniem art. 8 i 9, osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są pracownikami, z wyłączeniem prokuratorów. W myśl art. 13 pkt 1 ustawy następuje to od dnia nawiązania stosunku pracy do dnia jego ustania. Stosownie do treści zawartej w art. 2 k.p. pracownikiem jest osoba zatrudniona między innymi na podstawie umowy o pracę. Użyty w powyższym przepisie zwrot „zatrudniona” oznacza istnienie między pracownikiem a pracodawcą szczególnej więzi prawnej o charakterze zobowiązaniowym, tj. stosunku pracy. Istotą tegoż stosunku jest – w świetle art. 22 § 1 k.p. – uzewnętrznienie woli umawiających się stron, z których jedna deklaruje chęć wykonywania pracy określonego rodzaju w warunkach podporządkowania pracodawcy, natomiast druga – stworzenia stanowiska pracy i zapewnienia świadczenia pracy za wynagrodzeniem. Celem i zamiarem stron umowy o pracę winna być faktyczna realizacja treści stosunku pracy, przy czym oba te elementy wyznaczają: ze strony pracodawcy – realna potrzeba ekonomiczna i umiejętności pracownika, zaś ze strony pracownika – ekwiwalentność wynagrodzenia uzyskanego za pracę.

Zgodnie z art. 83 § 1 k.c., na który powołał się organ rentowy, nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozorów. Pozorność umowy wyraża się w braku zamiaru wywołania skutków prawnych przy jednoczesnym zamiarze stworzenia okoliczności mających na celu zmylenie osób trzecich. Nieważność spowodowaną pozornością czynności prawnej należy odróżnić od nieważności czynności prawnej mającej na celu obejście ustawy czy sprzecznej z zasadami współżycia społecznego (art. 58 § 1 i 2 k.c.), o której również wspomina organ rentowy. Czynność prawna mająca na celu obejście ustawy polega na takim ukształtowaniu jej treści, które z formalnego punktu widzenia nie sprzeciwia się ustawie, ale w rzeczywistości zmierza do zrealizowania celu, którego osiągnięcie jest przez ustawę zakazane. Pojęcia obejścia prawa i pozorności są sobie znaczeniowo bliskie i niejednokrotnie pokrywają się. Ustalenie, czy umowa zmierza do obejścia prawa, czy jest pozorna wymaga poczynienia konkretnych ustaleń faktycznych dotyczących okoliczności jej zawarcia, celu jaki strony zamierzały osiągnąć, charakteru wykonywanej pracy i zachowania koniecznego elementu stosunku pracy, jakim jest wykonywanie pracy podporządkowanej (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 1995r., I PZP 7/95, OSNAPiUS 18/95, poz. 227, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 września 1997r., I PKN 276/97, OSNAPiUS13/98, poz. 397). Czynność prawna może być również sprzeczna z zasadami współżycia społecznego, przez które rozumie się na ogół obowiązujące w stosunkach między ludźmi

reguły postępowania, które za podstawę mają uzasadnienie ocenne, a nie prawne. Odwołują się one do powszechnie uznawanych w całym społeczeństwie lub w danej grupie społecznej wartości i ocen właściwego, przyzwoitego, rzetelnego, lojalnego czy uczciwego zachowania. Zasady te obejmują nie tylko reguły moralne, lecz także obyczajowe (por. np. Z. Radwański (w:) System prawa prywatnego, t. 2, 2002, s. 240 i n.; M. Safjan (w:) K. Pietrzykowski, Komentarz, t. I, 2008, s. 327).

W rozpoznawanej sprawie zatrudnienie U. Ł. nie było pozorną czynnością prawną. Ze zgromadzonego materiału dowodowego wynika, iż zamiarem stron umowy o pracę, było świadczenie pracy, a nie jak wskazuje Zakład Ubezpieczeń Społecznych, uzyskanie przez odwołującą świadczeń z ubezpieczenia społecznego. Sąd Okręgowy zbadał rzeczywistą wolę stron w odniesieniu do istotnych elementów stosunku pracy, jak osobiste wykonywanie pracy, podporządkowanie pracownicze, czy wynagrodzenie stanowiące ekwiwalent wykonanej pracy.

Za pozorną umowę o pracę nie można uznać takiej umowy, która w rzeczywistości była wykonywana – tj. takiej, w ramach której pracownik faktycznie świadczy na rzecz pracodawcy pracę podporządkowaną. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 28 lutego 2001r. II (UK 244/00) wskazał, że o fikcyjności umowy o pracę świadczy zamiar nawiązania stosunku ubezpieczenia społecznego bez rzeczywistego wykonywania tej umowy. Jak wynika z poglądu wyrażonego przez SN w innym wyroku z dnia 13 czerwca 2006r.

(II UK 202/05) nie jest istotne, czy strony zawierające umowę o pracę miały realny zamiar wzajemnego zobowiązania się przez pracownika do świadczenia pracy, a przez pracodawcę do zapewnienia pracy i wynagrodzenia za nią – lecz to, czy taki zamiar stron został w rzeczywistości zrealizowany.

Postępowanie dowodowe w niniejszej sprawie w sposób nie budzący wątpliwości wykazało, że U. Ł. faktycznie świadczyła pracę w ramach umowy zawartej w dniu 1 marca 2013r. Na powyższe wskazują dokumenty zgromadzone w toku niniejszego postępowania, a także zeznania przesłuchanych świadków, z których jednoznacznie wynika, że odwołująca w biurze D. T. wykonywała powierzone jej zadania pracownika biurowego. Wprawdzie strony nie przedstawiły materialnych wytworów tej pracy, lecz nie oznacza to pozorności umowy o pracę, jak twierdzi organ rentowy. Przepisy k.p.c. w części dotyczącej dowodów nie wprowadzają ich gradacji i nie wskazują, iż jedne dowody są bardziej wiarygodne niż inne. W świetle tych przepisów taką samą moc mają dowody z dokumentów, jak zeznania świadków czy stron i dlatego – zdaniem Sądu Okręgowego – Zakład Ubezpieczeń Społecznych niezasadnie uznał, że skoro nie zostały przedstawione dokumenty potwierdzające wykonywanie czynności przez odwołującą, to nie były one wykonywane. W postępowaniu sądowym zostali przesłuchani trzej świadkowie, których nie przesłuchiwał organ rentowy. Ponadto, U. Ł. przedstawiła swoją wersję zdarzeń i na tej podstawie – mimo braku dokumentów, które tworzyłaby odwołująca w trakcie zatrudnienia – nie ma podstaw, by stwierdzić pozorność umowy o pracę zawartej przez strony. Organ rentowy, który się na nią powołał, nie wykazał, by U. Ł. i jej pracodawca stwarzali pozór łączącego ich stosunku pracy. Tenże stosunek pracy faktycznie był realizowany w warunkach podporządkowania odwołującej D. T., który kontrolował i nadzorował odwołującą, przyuczał ją do pracy oraz wyznaczał jej miejsce i godziny wykonywania powierzonych obowiązków. Odwołująca nie była samodzielna w zakresie decydowania o godzinach zakończenia i rozpoczęcia pracy, sposób realizacji zadań i ich zakres także był wyznaczany przez pracodawcę. Przy tym za wykonane zadania było wypłacane wynagrodzenie, któremu nie można zarzucić, by było wygórowane i nieadekwatne do rodzaju świadczonej pracy. Wprawdzie, jak było już wskazywane, strony nie złożyły dokumentów, które potwierdziłyby wykonanie obowiązków przez U. Ł., ale należy zwrócić uwagę na dwie okoliczności. Po pierwsze, fakt wykonywania pracy przez odwołującą potwierdzili świadkowie. Po drugie, nie każda praca musi kończyć się stworzeniem określonych dokumentów. Często, tak jak w przypadku pracy biurowej, pracownik odbiera telefony, maile, faksy, porządkuje dokumenty i nie ma to odzwierciedlenia w materialnych dowodach. Dodatkowo, tak jak w rozpoznawanej sprawie, wszelkie dokumenty podpisywał D. T., odwołująca nie miała w tym zakresie koniecznych upoważnień, więc i z tego względu złożenie mogło nie być możliwe.

Reasumując, umowa o pracę z dnia 1 marca 2013r. nie była umową pozorną i nie miała na celu wyłudzenia przez U. Ł. świadczenia z ubezpieczenia społecznego. Odwołująca – jak przyznała – o ciąży wiedziała już w grudniu 2012r. i z przyczyn, które wyjaśniła w odwołaniu, poszukiwała pracy, żeby mieć urlop macierzyński, nie jest to jednak okoliczność naganna, a tym bardziej świadcząca o pozorności umowy o pracę, czy też o jej niezgodności z prawem bądź

o zamiarze obejścia prawa. Według poglądu utrwalonego i zaaprobowanego w orzecznictwie, sama chęć uzyskania świadczeń z ubezpieczenia społecznego jako motywacja do podjęcia zatrudnienia nie świadczy o zamiarze obejścia prawa, podobnie jak inne cele stawiane sobie przez osoby zawierające umowy o pracę, takie jak na przykład chęć uzyskania środków utrzymania (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 maja 2010r., I UK 43/10).

Organ rentowy zarzucił stronom niniejszego postępowania, iż badania potwierdzające zdolność odwołującej do pracy na stanowisku pracownika biurowego zostały wykonane dopiero 30 kwietnia 2013r., a więc wtedy, gdy U. Ł. była niezdolna do pracy z powodu ciąży. Zadaniem Sądu wskazana okoliczność, która rzeczywiście zaistniała, nie może mieć wpływu na stwierdzenie pozorności czynności prawnej bądź świadczyć o zamiarze obejścia prawa czy o sprzeczności z zasadami współżycia społecznego, gdyż wykonywanie praw i obowiązków płynących z nawet nieważnie zawartej umowy o pracę rodzi tytuł ubezpieczenia pracowniczego. Nie jest więc nawet konieczne - skądinąd oczywiste - stwierdzenie, że fakt dopuszczenia do pracy pracownika bez aktualnego badania lekarskiego, niebędący elementem czynności prawnej (oświadczeniem woli) zawarcia umowy o pracę, nie może powodować jej nieważności w związku z celem skierowanym na obejście prawa (art. 58 § 1 k.c. w związku z art. 300 k.p. i art. 229 k.p.). Jest to oczywiście naruszenie wzajemnych obowiązków wynikających ze stosunku pracy (wobec pracownika z art. 211 pkt 5 w związku z art. 229 k.p., a wobec pracodawcy z art. 229 § 4 k.p.), lecz pozostające bez wpływu zarówno na ważność umowy o pracę, jak i tytuł ubezpieczenia. Na podstawie zarzutu nieprzeprowadzenia wymaganych badań lekarskich nie można także kwestionować gotowości ubezpieczonego do pracy, jeżeli praca była świadczona. Badanie lekarskie ma tylko na celu zabezpieczenie pracownika przed wykonywaniem takiej pracy, która może okazać się dla niego szkodliwa. Możliwość nałożenia za niedopełnienie obowiązku poddania się tym badaniom kary porządkowej i zakaz dopuszczenia przez pracodawcę pracownika do pracy, który badaniom się nie poddał, dowodzi, że nieprzeprowadzenie badań lekarskich nie przekreśla istnienia stosunku pracy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 lipca 2005r., II UK 275/04, OSNP 2006/5-6/96). Taka sytuacja zaistniała w rozważanym przypadku. Choć odwołująca nie posiadała w dniu 1 marca 2013r. zaświadczenia lekarskiego potwierdzającego zdolność do wykonywania pracy pracownika biurowego, faktycznie rozpoczęła wykonywanie powierzonych jej zadań. Stosowny dokument wystawiony przez uprawnionego lekarza przedstawiła dopiero 30 kwietnia 2013r. i choć była wówczas w ciąży i przebywała na zwolnieniu lekarskim, lekarz stwierdził zdolność do wykonywania pracy. Ta okoliczność pozostaje jednak bez znaczenia biorąc pod uwagę już powoływany fakt świadczenia pracy – niewątpliwy w świetle zgromadzonego materiału dowodowego.

Mając na względzie poczynione ustalenia faktyczne i zaprezentowaną argumentację, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję uznając, że U. Ł. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu od 1 marca 2013 roku w związku z zatrudnieniem na podstawie umowy o pracę u D. T. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą (...) – T. D. w J..

Sąd Okręgowy na podstawie art. 98 k.p.c. oraz § 12 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst jedn. Dz. U. z 2013r. Nr 461) zasądził od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. na rzecz D. T. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą (...) – T. D. w J. kwotę 60,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

ZARZĄDZENIE

(...)